

ОРГАНИЗАЦИЯ И СТРУКТУРА НА РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ В ПОЛША

Дариуш Янковски³⁹

В Република Полша има няколко институции, които изпълняват правоохранителни функции, и които в съответствие с националното законодателство и полския Наказателно-процесуален кодекс могат да провеждат разследване по наказателни дела под надзора на прокурор.

Прокурорите имат правомощието да дават задължителни указания на правоохранителните органи във връзка с провеждането на разследването. Това са указания, свързани с конкретни действия, които трябва да бъдат предприети в рамките на предварителното производство.

В определени случаи прокурорът, вместо да издава задължителни указания, е длъжен сам да проведе разследването, например когато заподозряното лице е полицейски служител.

Освен полицията, в Полша разследване по наказателни дела могат да провеждат и други правоохранителни органи. Това са Агенцията за вътрешна сигурност, Гранична полиция, митниците, данъчната администрация и др.

Агенцията за вътрешна сигурност е създадена през 2002 г. на мястото на Службата за държавна защита. Тя провежда разследването по дела за шпионство, тероризъм, издаване на държавна тайна, корупция от лица, заемащи високи държавни постове, и др. Съгласно Закона за Агенцията за вътрешна сигурност това е институция, пряко подчинена на министър-председателя. Агенцията е със седалище във Варшава, но има териториални подразделения във всички воеводства.

Гранична полиция отговаря за провеждането на разследването по дела за престъпления с трансграничен елемент, например случаи на контрабанда, трафик на незаконни емигранти и др.

Митническите служби и данъчната администрация провеждат разследване по дела предимно за престъпления, свързани с финансовата система.

Посочените правоохранителни органи провеждат разследванията по около 10% от наказателните производства. В останалите 90% от случаите разследването се осъществява от полицията.

От организационна гледна точка полицията е част от Министерството на вътрешните работи и администрацията. Полицията включва три вида служби: криминална служба, служба за предотвратяване на престъпления и служба за организационно, логистично и техническо съдействие.

Централният орган в държавната администрация, който отговаря за защитата на безопасността на гражданите и на обществения ред, е директорът на полицията. Директорът на полицията е пряко подчинен на министъра

³⁹ Дариуш Янковски е юридически съветник в Правния отдел на Централно управление на полицията на Република Полша.

на вътрешните работи. Той се назначава и освобождава от министър-председателя по предложение на министъра на вътрешните работи.

Териториалната структура на полицията е изградена на няколко равнища. На най-високото равнище са 16-те служби на полицията на ниво воеводство и тази в столицата Варшава. Те се ръководят от директори, които се назначават от министъра на вътрешните работи по предложение на директора на полицията. На следващото равнище са службите на полицията на ниво градове, чиито директори се назначават от директора на службата на полицията на съответното воеводство. На най-ниското ниво в системата са полицейските участъци. Техните ръководители се назначават от директора на полицейската служба на съответния град.

Директорите на полицейските служби на ниво воеводство, след консултация с директора на полицията, могат да създават специализирани полицейски подразделения (железопътна полиция, брегова полиция, въздушна полиция и т.н.). Ръководителите на специализираните полицейски подразделения са подчинени на директора на полицейската служба на съответното воеводство, на чиято територия са създадени.

В началото на 2001 г. беше създадено Централно бюро за разследване. Това е централна структура, пряко подчинена на директора на полицията. Нейните правомощия са свързани с разследването на тежки престъпления, включително организирана престъпност. Централното бюро за разследване ръководи и координира цялата дейност по противодействие на корупцията и организираната престъпност. То отговаря и за подготовката на полицейски служители за участие в специализирани полицейски акции и осъществява международното сътрудничество с полицейските органи на други държави, свързано с противодействие на трансграничната организирана престъпност.

Централното бюро за разследване заедно със своите териториални подразделения извършва разследвания на посочените престъпления на цялата територия на Полша. То се отчита за дейността си пред директора на полицията.

Работата на Централното бюро за разследване се подпомага от правен отдел, централна лаборатория за анализи и изследвания, централно бюро за сътрудничество и отдел за информационни технологии.